

PÄÄTÖS

Pvm: 2.9.2021

Dnro: POPELY/1953/2021

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-menettely) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA RAAHEN KETUNPERÄN TUULIVOIMAHANKKEEN MUUTOKSEEN

HANKE Raahen Ketunperän tuulivoimahankkeen muutos, Raahen

HANKKEESTA VASTAAVA

Puhuri Oy
Turvetie 112
86600 Haapavesi

ASIAN VIREILLETULO

Puhuri Oy (konsulttinaan FCG Finnish Consulting Group Oy) on 23.6.2021 pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttääkö suunniteltu Raahen Ketunperän hanke (voimaloiden korotus) ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

Hankkeessa on toteutettu ympäristövaikutusten arviointi nimellä Raahen eteläiset tuulipuistot. YVA-menettelyssä tarkasteltiin 17 voimalan sijoittumista Ketunperän alueelle. Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa YVA-menettelystä 29.5.2013. Lainvoimainen Ketunperän osayleiskaava mahdollistaa 6 tuulivoimalan rakentamisen, joiden kokonaiskorkeus maanpinnasta olisi enintään 206 metriä. Osayleiskaava on hyväksytty 22.6.2015 ja saanut lainvoiman 29.7.2015. Osayleiskaavassa ei ole määritelty tehorajaa tuulivoimapuiston kokonaisteholle.

Ketunperän kuudelle tuulivoimalalle on myönnetty ympäristöluvut 9.3.2016. Ympäristöluvan mukaiset voimalat ovat malliltaan Vestas V126 - 3,3 MW, napakorkeus 137 metriä, roottorin halkaisija 126 metriä ja kokonaiskorkeus 200 metriä. Ketunperän tuulivoimaloille on myönnetty rakennusluvut vuonna 2016 ja rakennuslupien jatkoaika vuonna 2019. Myönnettyjen rakennuslupien voimaloiden dimensiot ovat roottorinhalkaisija 126 metriä, napakorkeus 137 metriä ja kokonaiskorkeus 200 metriä. Rakennusluvut umpeutuivat 16.6.2021. Hankkeelle haetaan uudet rakennusluvut ja ympäristöluvan muutokset.

Nyt Puhuri Oy suunnittelee hanketta toteutettavaksi voimaloilla, joiden kokonaiskorkeus olisi 250 metriä ja roottorin halkaisija enintään 170 metriä. Hankealueelle tulisi 6 voimalaa. Tuulivoimaloiden sijaintia on hieman tarkennettu, mutta voimalat ja voimaloiden roottorin pyörähdysympyrä sijoittuvat edelleen kaavassa osoitetuille tv-1 -alueille. Kaavoitusvaiheessa tarkasteltu tuulivoimaloiden yksikköteho oli 3-5 MW ja tuulivoimapuiston yhteenlaskettu kokonaisteho 18-30 MW. Tehokkaammilla voimaloilla toteutettuna Ketunperän tuulivoimapuiston kokonaisteho olisi alle 45 MW.

Pyyntöön sisältyy YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on YVAL 11 §:n nojalla toimivaltainen viranomaisen ratkaisemaan arviointimenettelyn soveltamista koskevan kysymyksen nyt kyseessä olevassa tapauksessa.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Tuulivoimapuiston kaavoitusprosessin yhteydessä on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Harkintapyyntökirjeen liitteenä on toimitettu päivitetty vaikutustenarviointi (FCG 3.6.2021), jossa on arvioitu korotuksen ja tehon noston ympäristövaikutuksia ja verrattu niitä kaavaselostuksessa (4.6.2015) arvioituihin tuulivoimapuiston ympäristövaikutuksiin. Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty niihin vaikutustyyppisiin, joihin voimaloiden korottaminen aiheuttaa vaikutuksia. Voimaloiden korotuksen aiheuttamien vaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu uudet selvitykset: meluselvitys (Ethä Wind Oy, 4.3.2021), välkeselvitys (Ethä Wind Oy, 4.3.2021), Ketunperän näkemäalueanalyysi sekä yhteisvaikutushankkeiden näkemäalueanalyysi (FCG Finnish Consulting Group Oy, 16.2.2021) sekä Ketunperän valokuvasovitteet (Ramboll Finland Oy, 25.3.2021). Näkemäalueanalyysit ovat päivitettyssä vaikutustenarviointiraportissa. Meluselvitys, välkeselvitys sekä valokuvasovitteet on toimitettu erillisinä liitteinä.

Arvio muutoshankkeen ympäristövaikutuksista

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Kaikkien voimaloiden roottoriympyrät ja perustukset mahtuvat edelleen tuulivoimaloille varatuille tv-alueille. Voimaloiden korottaminen ei muuta olennaisesti osayleiskaavavaiheessa tehtyä arviointia vaikutuksista yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön. Korkeammat voimalat tarvitsevat rakentamisvaiheessa hieman laajemmat väliaikaiset voimalakomponenttien säilytysalueen.

Maisema ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet

Näkyvyysalueanalyysi on tehty korotetuille voimaloilla ja havainnekuvat on mallinnettu uudelleen korotetuilla voimaloilla. Niille alueille, jonne kaavan mukaiset voimalat näkyisivät, korotetut voimalat näyttäytyvät maisemassa hieman kookkaampina. Yksittäiseen katselupisteeseen saattaa korkeamman voimalan napakorkeus ja samalla lentoestevalot tulla näkyviin puuston yläpuolelle, kun kaavan mukaisen voimalan napakorkeus jäisi puuston katveeseen.

Korotetut voimalat näkyvät kookkaampina laajemmalle alueelle, kuin kaavan mukaiset voimalat. Voimaloiden korottaminen ei muuta kaavavaiheessa tehtyä arviointia maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden osalta.

Korotetuilla voimaloilla tehdyn näkyvyysalueanalyysin mukaan voimaloita näkyy Mattilanperän, Ketunperän ja Peltomaanperän peltoalueille. Alueiden pihapiirit sijoittuvat peitteisempään maastoon ja pihapuusto ja talousrakennukset estävät näkymiä voimaloille. Ylipäässä asutus on sijoittunut pääosin maantien pohjoispuolelle, maantien ja Piehinginjoen väliselle alueelle ja alueen pellot maantie eteläpuolelle. Voimaloita näkyy peltoalueille, pihapiireistä ei avaudu laajoja näkymiä tuulivoimaloiden suuntaan. Samoin Mäntylänperällä voimalat näkyvät peltoalueille. Laivakankaan kaisvialueella on laajempia puuttomia alueita ja vesialtaita, jonne voimalat näkyvät, mutta esimerkiksi viereiselle Möykkyperän kylälle korotetutkaan voimalat eivät näy. Mitä etäämmälle tuulivoimaloista mennään, sitä vaikeampaa on hahmottaa voimaloiden kokoa. Korotuksen vaikutukset ympäristön lähiympäristössä ja maisemakokonaisuuksiin arvioidaan vähäiseksi.

Lentoestevalot voivat näkyä hieman laajemmalle alueelle kuin kaavoitusvaiheessa on arvioitu.

Linnusto

Suunniteltu tuulipuisto sijaitsee lintujen merkittävän muuttoreitin vieressä. Ketunperän tuulivoimalat sijoittuvat kuitenkin muuttoreitin keskeisimpien kohtien (mm. pullonkaula-alue) itäpuolelle, jossa lintujen muutto on yleisesti vähäisempää ja hajanaisempaa kuin muuttoreitin tiiveimmillä kohdilla

Tuulivoimaloiden korotuksen myötä voimalan korkeus ja roottoriympyrän pinta-ala kasvaa, jolloin potentiaalinen törmäysala myös kasvaa. Linnustovaikutusten seurantojen perusteella lintujen on pääasiassa havaittu väistävän tuulivoimaloita, ja niiden arvioidaan väistävän samalla tavalla myös suurempia voimaloita. Törmäykset on arvioitu hyvin vähäisiksi ja satunnaisiksi, eikä törmäysalan kasvaminen olennaisesti muuta tätä arviota. Vaikutukset pesimä- ja muuttolinnustoon jäävät hyvin paikallisiksi ja merkitykseltään vähäiseksi.

Liikenne

Korkeammat voimalat lisäävät erikoiskuljetusten tarvetta arviolta 3-4 kuljetusta / voimala. Voimaloiden korotus ei muuta kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia.

Melu

Korotetuilla voimaloilla tehdyissä melu- ja välkemallinuksissa on käytetty voimalatyyppiä Vestas V126 3.3 MW, jonka napakorkeus on 137 metriä ja roottorin halkaisija 126 metriä.

Korotetuilla voimaloilla tehdyn mallinnuksen perusteella melun ohjearvot eivät ylity asuin- tai lomarakennusten osalta. Äänitaso lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen alueella on useimmissa tapauksissa alle 35 dB(A) eli selvästi alle valtioneuvoston asetuksen mukaisen ohjearvon. Korkein äänitaso alueen lähialueella sijaitsevan havaintopisteen alueella on 37,7 dB(A) (vapaa-ajan asunto B). Tulosten perusteella voidaan todeta, että Ketunperän tuulivoimaloiden meluvaikutukset ovat melko vähäiset.

Korkeammilla ja tehokkaammilla voimaloilla tehtyjen laskelmien mukaan matalien taajuuksien meluvaikutukset eivät ylitä asumisterveysasetuksen matalien taajuuksien ohjearvoja.

Välke

Korotetuilla voimaloilla tehdyn välkemallinnuksen mukaan 8 tunnin vuotuisen välkeajan enimmäissuositusarvo ylitetään yhdessä havainnointipisteessä B, jossa vilkkumisen määrä todellisen tilanteen mallinnuksessa on 9:52 tuntia vuodessa. Teoreettisen maksimitilanteen mallinnuksessa suosituksia (30 h/v ja 30 min/p) ylitetään kahdessa havainnointipisteessä (A ja B). Välke raportin perusteella varjovälke vapaa-ajan asuntojen A ja B alueelle muodostuu voimaloista nro 1, 2 ja 3. Vastaavasti vapaa-ajan asunnon C alueelle varjovälke muodostuu voimalasta nro 6. Puuston ja muun kasvillisuuden suojaava vaikutus huomioitaessa välke aika on pienempi, eikä tarkasteltuihin havainnointipisteisiin kohdistu mallinnuksen mukaan lainkaan välkettä. Mallinnetuille reseptoripisteille A-C aiheutuu mallinnuksen mukaan välkevaikutuksia, mutta näkemäalueanalyysin mukaan voimalat eivät näy B ja C kohteille, jolloin välkettä ei muodostu.

Puuston todetaan suojaavan alueen asuntoja niin, ettei suositusarvojen ylityksiä synny.

Ilmasto ja ilman laatu

Tehon korotus lisää hankkeessa tuotetun sähkön määrää. Tuulivoimasta ei synny päästöjä ilmaan ja tuotetulla sähköllä korvataan muuta sähköntuotantoa. Näin ollen sähköntuotannon lisääntyessä voidaan korvata enemmän muuta sähköntuotantoa ja samalla siitä syntyviä päästöjä ilmaan, kuten hiilidioksidi-, rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöjä. Näin ollen tehon korotuksen vaikutus päästöihin ja ilmastoon on positiivinen.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Kaavoitusvaiheessa tehty arviointi vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen pitää edelleen paikkansa. Korotetut voimalat eivät aiheuta väkettä lähiasutukselle ja loma-asutukselle, jos nykyisin esteenä olevaa metsää ei kaadeta kohteen ja tuulivoimapuiston välistä. Ilman puustoakin välkevaikutukset eivät nouse merkittäviksi. Melun ohjearvot eivät ylity korotetuillakaan voimaloilla. Maisemavaikutukset voimistuvat vähän kookkaampien voimaloiden näkyessä hieman laajemmalle kuin kaavan mukaiset voimalat olisivat näkyneet.

Kasvillisuus ja luonnon monimuotoisuus, maa- ja kallioperä, pinta- ja pohjavedet

Voimaloiden korotus ei muuta kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia. Voimalat sijoittuvat korotuksesta huolimatta kaavan tv-alueille. Korkeammat voimalat tarvitsevat rakentamisvaiheessa hieman laajemmat väliaikaiset voimalakomponenttien säilytys- ja pystytysalueet.

Suojelualueet, Natura 2000 -alueverkosto sekä maaeläimistö

Voimaloiden korotus ei muuta kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia. Voimalat sijoittuvat korotuksesta huolimatta kaavan tv-alueille.

Muinaisjäännökset, kiinteistöjen arvo, turvallisuus, aluetalous ja elinkeinot, tutkat ja viestintäyhteydet

Voimaloiden korotus ei muuta kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia.

Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa

Muuttolinnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset

Lähelle Ketunperää sijoittuneet muut hankkeet ovat samat kuin kaavoitusvaiheessa lukuun ottamatta Raahan Tuulivoima Oy:n hanketta, joka on rauennut. Perämeren rannikon toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen alueella on toteutettu vuosina 2014 - 2020 linnustovaikutusten seurannat, jotka edustavat Suomessa tuoreinta alan tutkimustietoa (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2014 - 2020, Suorsa 2019). Lintujen on pääasiassa havaittu väistävän tuulivoimaloita. Törmäykset on arvioitu hyvin satunnaisiksi, eikä törmäysalan kasvaminen olennaisesti muuta tätä arviota. Yhteisvaikutukset voimaloiden korotuksen johdosta pesimä- ja muuttolinnustoon jäivät hyvin paikallisiksi.

Maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset

Kaavoitusvaiheen jälkeen Raahan ja Pyhäjoen alueelle on tullut vireille uusia tuulivoimahankkeita, joista osa on edennyt jo rakennusvaiheeseen. Lähimmäksi Ketunperää sijoittuvat hankkeet ovat samat kuin kaavoitusvaiheen arvioinnissa. Ketunperän voimaloiden maisemavaikutukset muiden tuulivoimapuistojen kanssa kohdistuvat lähinnä tuulivoimapuistojen välisille alueille ja etäämmällä vesistöalueille (Haapajärven tekojärvi ja merialue). Yhteisvaikutuksista laaditun näkyvyysalueanalyysin

mukaan Ketunperän lähialueella maiseman yhteisvaikutukset hyvin jäävät lieviksi. Eri tuulivoimapuistojen voimalat eivät näy samoille alueille Ketunperän lähiympäristössä.

Melun ja välkkeen yhteisvaikutukset

Ketunperän hankkeen läheisyydessä sijaitsevat mahdolliset melun ja välkkeen yhteisvaikutuksia aiheuttavat hankkeet ovat samat kuin kaavan yhteisvaikutusten tarkastelussa: Kopsa I, Kopsa II, Kopsa III ja Sarvankankaan tuulivoimapuistot. Muut hankkeet sijoittuvat sen verran etäälle Ketunperän tuulivoimapuistosta, että yhteisvaikutuksia melun tai välkkeen suhteen ei aiheudu. Ketunperän tuulivoimapuiston vaikutusalue ulottuu Raahen Tuulivoimapuisto Oy:n hankkeen vaikutusalueeseen, mutta korkeimman hallinto-oikeuden mukaan, hankeen rakennusluvut ovat rauenneet, ja päätöksiä hankkeen jatkamisesta ei ole julkisesti esitetty. Edellä mainittujen tekijöiden perusteella ei nähdä tarvetta melun tai välkkeen yhteisvaikutuslaskennan uusimiseen.

Hankkeen yhteydessä esitetyt haittojen lieventämistoimet

Linnustovaikutusten yhteydessä todetaan, että rakentamisen aikaisia linnustoa häiritseviä vaikutuksia voidaan lieventää töiden ajoittamisella ja kohdentamisella pesintäajan ulkopuolelle. Tuulivoimaloiden vähentyminen YVA-menettelyssä tutkitusta on lieventänyt muuttolinnustoon kohdistuvia vaikutuksia, koska tuulivoimaloiden vähentäminen on pienentänyt suoraan laskennallista lintujen törmäysriskiä. Voimaloiden pysäyttämistä tai roottorin kääntämistä päämuuttopäivien ajaksi ei nähdä tarpeelliseksi, koska uusimpien seurantatutkimusten mukaan linnut väistävät hyvin voimaita ja törmäysten määrä on hyvin vähäinen.

Välkevaikutusten yhteydessä mainitaan, että kohtuuton haitta varjovälkkeestä pystytään ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttava voimala kriittiseksi ajaksi. Välkevaikutuksen hallintasuunnitelma voidaan ottaa käyttöön, mikäli on todennäköistä, että puuston suojaava vaikutus pienenee tulevaisuudessa, esimerkiksi puuston hakuiden seurauksena. Asentamalla välkevaikutusten hallintajärjestelmä voimalalle 3 voidaan varjovälkettä minimoida todellisessa tilanteessa niin, että ohjearvoja ei ylitetä. Samalla tavalla voidaan varjovälkettä minimoida asentamalla välkevaikutusten hallintajärjestelmä voimaloille 2, 3 ja 6. Välkkeenhallintajärjestelmän varjotunnistimilla on mahdollista varmistaa, että välkemäärät pysyvät selvästi alle suositusarvojen.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13 §:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyysi lausunnot Raahen kaupungilta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Pohjois-Pohjanmaan museolta ja Metsähallitukselta.

Metsähallitus

Metsähallitus ei katso uutta YVA-menettelyä tarpeelliseksi Ketunperän tuulivoimaloiden korotuksen johdosta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Maakuntakaava ohjaa nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullista eli vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Ketunperän tuulivoima-alue on maakuntakaavan näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään 6 voimalaa. Voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetaan vain seudulliset eli vähintään 10 voimalan tuulivoima-alueet. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimapuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Ketunperän tuulivoimapuiston vaikutusarvioinnissa on varmistuttava, etteivät maakuntakaavan keskeiset tavoitteet ja periaatteet vaarannu eikä hanke vaikeuta maakuntakaavan toteutumista. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon tuulivoimaloiden kasvanut kokonaismitta ja sen vaikutukset maiseman topografiaan.

Sähkönsiirto

YVA-tarveasiakirjoissa ei ollut mainintaa, miten Ketunperän tuulivoimapuisto liitetään valtakunnan sähköverkkoon. Ketunperän tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa v. 2015 ja hankkeen YVA-selostuksessa v. 2012 esitellään vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä. Konsultilta saadun tiedon mukaan kaava-alueelle rakennettava 110/20 kV sähköasemalta rakennetaan 110 kV voimajohto etelä-kaakkoon, joka liittyy Elenian 110 kV alueverkkoon (Kultakaivoksen alueverkko). Sähkönsiirto reitti sijoittuu Raahen kultakaivoksen kaava-alueelle. Tarkemmat suunnitelmat tehdään konsultilta saadun tiedon mukaan sähkönsiirron omissa ympäristö- ja rakennussuunnitelmissa myöhemmin.

Tuulivoimahankkeen vaikutusarvioinnissa on myös tärkeä tarkastella hankkeen sähkönsiirtokapasiteettia, sähkönsiirtoreitin sijoittumista ja sen ympäristövaikutuksia. Ketunperän tuulivoimapuistoa päivitetään korkeammilla ja tehokkaammilla voimaloilla, jolloin hankkeen sähkösiirtotarve kasvaa aiemmasta. Myös alueen muut suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot synnyttävät tarpeen tarkastella siirtokapasiteettia laajemmin.

Maakuntakaavan merkinnät

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Ketunperän tuulivoima-alue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 325 Ketunperä). Hankealueen keskelle luode - kaakko -suuntaan on myös osoitettu EK-merkinnällä kaivosalue, joka jatkuu laajempaan hankealueen eteläpuolelle. Kaivosalue on osoitettu myös Ketunperän tuulivoimapuiston lainvoimaisessa osayleiskaavassa. Maakuntakaavassa Ketunperän tuulivoimapuiston hankealueen länsireunan poikki on osoitettu moottorikelkkailun yhteystarvemerkintä.

Vaikutukset muuttolinnustoon

Ketunperän tuulivoimapuisto sijaitsee Perämeren rannikkoalueella, joka on muuttolinnuston kannalta tärkeä alue. Lintumuuton pullonkaula-alue ja muuton painopiste reitti sijoittuvat kuitenkin Ketunperän kaava-alueen länsipuolelle. Kolmannen vaihemaakuntakaavan muuttolinnustoselvityksen jälkeen on saatu runsaasti lisää tietoa tuulivoimaloiden todellisista vaikutuksista muuttolinnustoon linnustoseurannoissa. Jo rakentuneiden tuulivoimapuistojen seurantatietojen mukaan muuttolinnut väistävät ennakoitua paremmin voimaloita. Ainoa laji, jonka reitti sivuaa Ketunperän tuulivoima-alueita, on laulujoutsenen kevätmuuttoreitti. Läheisen Sarvankankaan tuulivoimapuiston linnustoseurantojen mukaan mm. laulujoutsenen yksilöistä yli 80 % muutti törmäyskorkeuden alapuolella ja syksylläkin 47–68 %. Nyt suunnitellut korkeimmat voimalat eivät todennäköisesti lisää riskiä törmäyksille.

Yhteisvaikutukset ja TUULI-hanke

Tällä hetkellä lähin rakennettu tuulivoimapuisto sijaitsee kaakossa Kopsassa. Etäisyyttä lähimpään Kopsan voimalaan Ketunperän suunnitellulta voimalalta olisi noin 5,5 km. Sarvankankaan tuulivoimapuiston lähin voimala sijaitsee reilu 6 kilometriä Ketunperän tuulivoimapuistosta lounaaseen. Ketunperän tuulivoimahankkeen läheisyyteen on luvitettu useita tuulivoimapuistoja ja rakennustyöt on aloitettu mm. Mastokankaalla reilu 9 kilometriä itään. Pohjois-Pohjanmaan liiton tiedossa on esiselvitysvaiheessa olevia tuulivoimahankkeita Ketunperän tuulivoimahankkeen läheisyydessä. Tällöin tuulivoimahankkeet ja niiden tarvitsema sähkönsiirtokapasiteetti synnyttävät yhteisvaikutuksiltaan laajemman ja merkittävämmän kokonaisuuden maakuntakaavallisesti.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on käynnissä TUULI-hanke, jonka tavoitteena on tarkastella uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita maakunnassa. TUULI-hankkeessa laaditaan myös useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään lakisäätöisen kaavoituksen tukena maakunta- ja kuntatasolla. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan päivittäminen käynnistetään loppuvuodesta 2021. TUULI-hankkeen selvitysten ja sijainninhjauksen tulokset ovat maakuntakaavan kartalle tulevan tuulivoiman ohjauksen lähtökohtina.

Loppupäätelmä

Pohjois-Pohjanmaan liitto on tutustunut hankkeen selvitysaineistoon ja tarkastellut Ketunperän tuulivoimahankkeen mahdollisia vaikutuksia maakuntakaavan suunniteluperiaatteiden näkökulmasta. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeessa ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä.

Maakunnan liitto näkee kuitenkin tarpeelliseksi arvioida huolellisesti hankkeen vaikutukset maakuntakaavassa osoitettuihin toimintoihin mm. kaivostoimintaan sekä yhteisvaikutukset muiden lähialueen rakennettujen ja suunniteltujen tuulivoimapuistojen kanssa visuaaliseen maisemakuvaan, muuttolinnustoon ja sähkön kantaverkkoon sekä suunnitellun sähkönsiirtoreitin kapasiteetin riittävyteen.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Ketunperän tuulivoimapuiston osayleiskaava on lainvoimainen ja hankkeessa on toteutettu ympäristövaikutusten arviointi Raahen eteläiset tuulipuistot -YVA:ssa. Kaava mahdollistaa kuuden voimalan rakentamisen. Hanketoimija haluaa korottaa voimaloita kaavan sallimasta 206 metristä 250 metriin.

Alueelta tunnettu muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaisjäänös (Jylkänkangas 1000020972) on asianmukaisesti otettu kaavassa huomioon. Voimaloiden korotus ei muuta kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia muinaisjäänösten osalta, mikä on todettu vaikutusten arvioinnin täydennyksessä Ketunperän tuulivoimapuisto, voimaloiden korotus.

Arkeologisen kulttuuriperinnön huomioiminen ei edellytä YVA-menettelyn soveltamista asiassa.

Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa YVA-menettelyn soveltamistarpeesta Puhuri Oy:n Raahen Ketunperän voimalakorotusten osalta.

Ketunperän tuulivoimapuiston osayleiskaava on lainvoimainen ja hankkeessa on toteutettu ympäristövaikutusten arviointi Raahen eteläiset tuulipuistot -YVAssa. Hanketoimija haluaa korottaa voimaloita kaavan sallimasta 206 metristä 250 metriin. Hankealueelle tulisi 6 voimalaa. Tuulivoimalat sijoittuisivat edelleen kaavassa osoitetuille tv-alueille, ainoastaan kokonaiskorkeus nousee ja voimalat olisivat tehokkaammat kuin kaava- ja YVA-vaiheessa on arvioitu. Kaavassa ei ole asetettu tuulivoimapuistolle tehorajaa. Kaavoitusvaiheessa tarkasteltu tuulivoimaloiden yksikköteho oli 3-5 MW ja tuulivoimapuiston yhteenlaskettu kokonaisteho 18-30 MW. Tehokkaammilla voimaloilla toteutettuna Ketunperän tuulivoimapuiston kokonaisteho olisi alle 45 MW.

Ketunperän tuulipuiston vaikutustenarvioinnin täydennyksessä on arvioitu hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Maisemavaikutusten selvittämiseksi on laadittu uusia havainnekuvia Mattilanperän, Peltomaanperäntien ja Ylipääntien suunnilta sekä näkyvyysalueanalyysi korotetuilla voimaloilla. Selvitysten mukaan voimalat näkyvät peltoaukeille mutta niiden vaikutus ei ole merkittävää. Rakennetun kulttuuriympäristön kohteille voimaloiden korottamisella ei katsota olevan heikentävää vaikutusta.

Pohjois-Pohjanmaan museon käsityksen mukaan Ketunperän tuulivoimahankkeen voimaloiden korottamisen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön voidaan riittävästi arvioida vaikutustenarvioinnin täydennyksen yhteydessä eikä erillistä YVA-menettelyä tarvita.

Raahen kaupunki, kaupunginhallitus

Raahen Ketunperän tuulivoimapuiston alueella on voimassa oleva tuulivoimarakentamista ohjaava osayleiskaava, ja hankkeessa on aiemmin toteutettu YVA-menettely ”Raahen eteläiset tuulipuistot”. YVA-menettely on päättynyt yhteysviranomaisen lausuntoon 29.5.2013.

Hankkeen kaavoitusvaiheessa on edelleen tarkennettu päättyneen YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjä selvityksiä.

Kaavalliset perustiedot

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Ketunperän tuulivoimapuiston osayleiskaava, KV hyv. 22.6.2015, lainvoima 29.7.2015, voimaantulo 10.8.2015.

Osayleiskaava mahdollistaa yhteensä 6 tuulivoimalan rakentamisen suunnittelualueelle. Kaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Osayleiskaavaa voidaan käyttää kaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alue).

Kaavalla on osoitettu voimaloiden ohjeellinen sijainti tv-1 tuulivoimaloiden alue merkinnällä. Kaavan mukaan yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 206 metriä maanpinnasta. Voimaloiden tehoa ei ole kaavalla rajoitettu. Voimaloiden tarkka sijainti määritetään rakennusluvan yhteydessä.

Kaavan mukaisesti rakentamisessa on huomioitava tuulivoimaloiden rakentamista koskevat yleiset määräykset.

Alueella ei ole asemakaavaa.

Rakentaminen (voimalakorotukset) kohdistuu kaavanmukaisille tuulivoimaloiden rakennuspaikoille. Rakennushanke ei ole voimaloiden korottamisen myötä ristiriidassa osayleiskaavan tavoitteiden suhteen. Tuulivoimaloiden korottaminen mahdollistaa alueen liiketaloudellisen toteuttamisen syöttötariffijärjestelmän päätyttyä. Tuulivoimaloiden korottaminen 250 metriin ei ylitä voimassa olevia ilmailuviranomaisen asettamia korkeusrajoituksia.

Tässä hankkeessa suunniteltu rakennustoimenpide ei ole merkittävässä ristiriidassa nykyisen, voimassa olevan kaavan tavoitteiden suhteen, eikä tulevan, suunnitellun maankäytön suhteen. Tehtyjen tarkentavien selvitysten perusteella hanke soveltuu myös korotettuna aiotulle rakennuspaikalle, ja edistää rakennuspaikan tarkoituksenmukaista käyttöä, ottaen huomioon rakennuspaikan maankäytölliset rajoittavat tekijät.

Hankkeen kaikki voimat sijoittuvat yli 2 km etäisyydelle asutuksesta ja loma-asutuksesta. Tehtyjen selvitysten perusteella hankkeesta ei aiheudu suunnitteluohjeita ylittäviä vaikutuksia.

YVA-lain hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimahankkeisiin, mikäli voimalaitosten määrä on vähintään 10, tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW.

Ketunperän tuulivoimahanke koostuu 6 tuulivoimalasta. Tuulivoimaloiden kokonaisteho ei ylitä 45 MW.

Hanke ei ylitä YVA-lain hankeluettelossa esitettyjä lukumääräisiä tai kokonaistehoa koskevia arvoja.

Tehtyjen selvitysten perusteella hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden, merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hanke sijoittuu riittävän etäälle muista jo rakentuneista tuulipuistoista. Edellä mainittu huomioiden, uudelle YVA-menettelylle ei katsota olevan soveltamistarvetta.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Puhuri Oy:n Raahan Ketunperän tuulivoimahankkeeseen (voimaloiden korotus) ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Ratkaisun perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä olevassa hankeluettelossa. 1.2.2019 voimaan tulleen uudistuneen YVA-lain hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimalahankkeisiin, mikäli voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen,

joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3 § 3 mom.).

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on tarkasteltava erityisesti hankkeen ominaisuuksia (mm. hankkeen kokoa ja hankkeen yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa), sijaintia (mm. nykyistä maankäyttöä) sekä vaikutusten luonnetta (mm. vaikutusten kohteena olevan väestön määrää, vaikutusten suuruutta, kestoa, toistuvuutta ja palautuvuutta).

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

Nyt kysymyksessä olevassa tuulivoimahankkeessa on tarkoitus rakentaa enintään kuusi (6) voimalaa siten, että niiden yhteenlaskettu kokonaisteho jäisi alle hankelutetelossa mainitun raja-arvon (45 MW). Hankkeeseen ei näin ollen tule soveltaa YVA-menettelyä suoraan YVA-lain 3 §:n 1 momentin nojalla.

Raahen Ketunperän alueelle suunniteltujen tuulivoimaloiden määrä on pienentynyt YVA-menettelyssä arvioiduista vaihtoehdoista (17 voimalaa). Voimalamäärä (6 kpl) ja sijainti ovat samat kuin lainvoiman saaneessa tuulivoimayleiskaavassa.

Muutoksessa voimaloiden kokonaiskorkeus muuttuisi kaavan sallimasta 206 metristä 250 metriin, roottorin halkaisija 126 metristä 170 metriin. Arvioinnissa on tarkasteltu kokonaiskorkeuden, roottorin halkaisijan ja tehon kasvun ympäristövaikutuksia ja verrattu niitä kaavoitusvaiheessa arvioituihin hankkeen ympäristövaikutuksiin.

Kun otetaan huomioon aiemmin läpikäyty YVA- ja kaavoitusmenettely vaikutusarvioiteineen sekä nyt esitetyt päivitetty vaikutusten arvioinnit, uusi ympäristövaikutusten arviointimenettely hankkeen muutoksesta ei ole tarpeen. Ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, suunnitelluista tuulivoimahankkeiden muutoksista ei aiheudu todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joita ei olisi jo arvioitu riittävästi aiemmissa YVA- ja kaavoitusmenettelyssä ja joiden puolesta uusi YVA-menettely olisi katsottava tarpeelliseksi. Tilanne on sama myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset ja YVA-menettelyn osallistumisen näkökohdat huomioon ottaen.

Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovelleta arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

JATKOTOIMENPITEET

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan varmimmin voimaloiden korotukset on tehtävissä kaavoituksen kautta. Jos asiassa ei edetä kaavoituksella, ELY-keskukselle tulisi varata mahdollisuus lausua asiasta toteuttamiseen liittyvien MRL:n mukaisten menettelyjen yhteydessä.

Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon hankkeen aiheuttamat välkevaikutukset. Tarvittaessa tulee ottaa käyttöön välkevaikutusten hallintasuunnitelma, jotta välkemäärät pysyvät alle suositusarvojen.

Lisäksi tulee ottaa huomioon tätä päätöstä varten annetut lausunnot.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 muuttamisesta (126/2019).

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1, 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen

Päätös on nähtävillä 3.9.-10.10.2021 Raahen kaupungin ilmoitustaululla ja osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> (valitse ELY-keskus: Pohjois-Pohjanmaa)

Päätös on nähtävillä myös osoitteessa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/pohjois-pohjanmaa

JAKELU Puhuri Oy saantitodistuksin

Sähköisesti:
Raahen kaupunki
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Metsähallitus

LIITE

Valitusosoitus

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut johtaja Jonas Liimatta.

VALITUSOSOITUS

Liite ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 13 § :n mukaiseen päätökseen

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta tähän päätökseen **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valitus osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies myös tämän nimi ja yhteystiedot
- postiosoite tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeuteen.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa valitusviranomaiselle.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä hallinto-oikeudessa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15. Tämä koskee myös sähköisessä asiointipalvelussa, sähköpostitse, postitse tai telekopiona toimitettavaa valitusta.

Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituksen valitusajassa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle. Tämän on toimitettava valitus viipymättä hallinto-oikeuteen.

Valituksen toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3. krs, 90100 Oulu
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42800
Faksi: 029 56 42841
Aukioloaika: arkisin kello 8.00 - 16.15.

Valituksen käsittelystä perittävä maksu

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tämä asiakirja POPELY/1953/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/1953/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Liimatta Jonas 02.09.2021 14:12

Esittelijä Kinnunen Heli 02.09.2021 10:24